अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग
टंगाल, काठमाडौं

मिति: २०८१।०१।१३ गते।

प्रेस विज्ञप्ति

विषयः अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगबाट विशेष अदालत काठमाडौंमा दायर भएका मुद्दाहरुमा विशेष अदालतबाट भएको फैसलाउपर आयोगलाई चित्त नबुझी सर्वोच्च अदालतमा पुनरावेदन गरिएको मुद्दा।

अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगबाट विशेष अदालत, काठमाडौंमा दायर भएका मुद्दाहरुमा विशेष अदालतबाट बिभिन्न मितिमा फैसला भएका मध्ये गैरकानूनी सम्पत्ति आर्जन गरी भ्रष्टाचार गरेको सम्बन्धी मुद्दामा आयोगको निर्णय अनुसार मिति २०८१।०१।१३ गते सर्वोच्च अदालतमा पुनरावेदन गरिएको बिबरण देहायानुसार रहेको छ।

प्रवक्ता
नरहरि घिमिरे

देहायः

सि.नं.	प्रतिवादीहरु	मुद्दा	आयोगको मागदावी	विशेष अदालतको फैसला र आधार	आयोगबाट सम्मानित सर्वोच्च अदालतमा पुनरावेदन गरिएका आधारहरु
१	हेमराज विष्ट र रुबी जि.सी. विष्ट (विशेष अदालतको मुद्दा नं. ०७८-CR-००३८ र फैसला मिति २०८०/०४/१६)	गैरकानूनी सम्पत्ति आर्जन गरी भ्रष्टाचार गरेको।	प्रस्तुत मुद्दामा मिसिल संलग्न आधार कारण र प्रमाणहरुबाट प्रतिवादी हेमराज विष्टले सार्वजनिक सेवामा प्रवेश गरेको मिति २०५५/०१/२७ गतेदेखि मिति २०७७/०७/१७ सम्मको जाँच अवधिमा आर्जन गरेको वैध आय **रु. १७,३७,१२,६२९।३८ (अक्षेरेपि सत्र करोड सैतिस लाख बाह्र हजार छ सय उनान्तीस र पैसा अढ्तीस मात्र)** को तुलनामा सोही अवधिमा निजले **रु. २४,२४,६९,७०९।९८ (अक्षेरेपि चौबिस करोड चौबिस लाख उनान्सत्तरी हजार सात सय नौ र पैसा अन्ठान्नब्बे मात्र)** लगानी तथा खर्च (व्यय) गरेको देखिँदा निजको आय भन्दा बढी खर्च गरेको रकम **रु. ६,८७,५७,०८०।६० (अक्षेरेपि छ करोड सतासी लाख सन्ताउन्न हजार असी र पैसा साठी मात्र)** बराबरको सम्पत्तिको स्रोत खुलेको नदेखिएबाट उक्त सम्पत्ति गैरकानुनी रुपमा आर्जन गरेको देखिँदा प्रतिवादी हेमराज विष्टले साविक भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०१७ को दफा १५ एवम् प्रचलित भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९ को	**फैसला:** वादी दावी नपुग्ने। **विशेष अदालतले फैसला गर्दा लिएका आधार:** **आयतर्फः** **(क) प्रतिवादी हेमराज विष्टको पारिश्रमिक आय बचतः** ▪ यस शीर्षकमा जाँच अवधिमा आयोगबाट जीवन निर्वाह वापत ३०% कट्टा गरी ७०% बचत रकम जम्मा रु. ३४,४७,५८३।१९ कायम गरिएकोमा प्रतिवादी हेमराज विष्टले सन् १९९३ देखि विदेशी प्रोजेक्टमा काम गरेको पारिश्रमिक जोड्दा रु. ५२,०९,६१९।४ रहेको र जीवन निर्वाह वापत ३०% आय कट्टा गर्नुपर्ने वस्तुगत आधार नभएको भनी ९०% बचतले रु. ४६,८८,६५७।४० पारिश्रमिक आय गणना गर्नुपर्दछ भनी लिखित बहसनोटमा समेत जिकिर लिएको देखिन्छ। ▪ यस सम्बन्धमा, प्रतिवादीले सन् १९९३ बाट प्रोजेक्टमा काम गरेको भनी जिकिर लिए तापनि प्रतिवादीले उक्त अवधिमा काम गरेको नियुक्ति पत्र, बुझेको पारिश्रमिक रकम यकिन हुन नसकेको र कुन प्रोजेक्टमा कहिले देखि कहिलेसम्म काम गरी कति रुपैयाँ पारिश्रमिक बुझेको हो, सोको आधुकारिक कागज प्रमाण पेस गरी प्रतिवादीले आफ्नो जिकिर पुष्टि गर्न सकेको नदेखिएकोले २०५५ साल भन्दा अघिको कामको पारिश्रमिक रकम समेत जोडिनु पर्छ भन्ने प्रतिवादीको जिकिसँग सहमत हुन नसकिएको। ▪ त्यसैगरी, ३०% जीवन निर्वाह वापत कट्टा गरी ७०% गणना गर्ने न्यायिक मान्यता विपरित प्रतिवादीको पारिश्रमिक आयमा ९०% बचत कायम गर्न समेत इजलास सहमत हुन नसकेकोले आयोगले प्रतिवादीको जीवन निर्वाह वापत ३०% कटाई बचत रकम रु. ३४,४७,५८३।१९ आयमा गणना गरेको मनासिब नै देखिएको। **(ख) प्रतिवादी हेमराज विष्ट र निजको श्रीमति प्रतिवादी रुबी जि.सी. को नाममा रहेका विभिन्न स्थानको घरजग्गाहरु बिक्रीबाट प्राप्त आयः** ▪ यस शीर्षकमा आयोगबाट जम्मा रु. १४,१०,२५,८१२।५० कायम गरिएको देखिन्छ। प्रतिवादीले आयोगले जग्गा खरिद गर्दा स्रोत नपुगेको भनी घर जग्गा बिक्री रकम आयमा गणना नगरेको तथा जग्गा खरिद गर्दा आंशिक रकमको स्रोत पुगेको भनी आंशिक रकम मात्र गणना गरेका जग्गाहरुको बिक्री	**५. वादी र प्रतिवादीको अन्यथा जिकिर नभएका तथा मुख मिलेका आय/व्ययतर्फका शीर्षकहरु बाहेक, सम्मानित विशेष अदालतबाट देहाय बमोजिमो आय शीर्षकमा आयोगले मूल्याङ्कन गरी कायम गरेको रकमलाई मान्यता नदिई अन्यथा तथा फरक अंक कायम गरी भएको फैसला देहाय बमोजिमका कानुनी आधार र प्रमाणहरुबाट सो हदसम्म त्रुटिपूर्ण रहेको।** **(क) आयतर्फः** **(अ) प्रतिवादी हेमराज विष्ट र निजको श्रीमति प्रतिवादी रुबी जि.सी. को नाममा रहेका विभिन्न स्थानको घरजग्गाहरु बिक्रीबाट प्राप्त आयः** प्रस्तुत मुद्दामा प्रतिवादी हेमराज विष्टको सम्पत्तिको जाँच अवधि आय र व्ययको आधारमा आय व्यय कायम गरिएको विषयहरुको अवधिगत तालिका तयार गर्ने क्रममा निज प्रतिवादीको आय भएको रकम भन्दा व्यय भएको रकम बढी भएकोमा र निजले उक्त रकमको स्रोत समेत पुष्टि गर्न नसकेकोमा सोही बिन्दुसम्म एक जाँच अवधि कायम गरी आय व्यय कायम गरिएको विषयहरुको अवधिगत तालिका विभिन्न ४ खण्डमा वर्गीकरण गरी ४ वटा जाँच अवधि कायम गरिएको हो[1] र उक्त जाँच अवधिको अन्य कुनै मापदण्ड रहेको अवस्था छैन। यसरी, आय भएको रकम भन्दा व्यय भएको रकम बढी भएको र त्यस्तो बढी हुन गएको रकमको स्रोत पुष्टि हुन नसकेको अवस्थामा जाँच अवधि कायम हुने हो। प्रस्तुत मुद्दामा आरोपपत्रको पृष्ठ ४३ देखि पृष्ठ १३० सम्म ४ वटा खण्डमा वर्गीकरण गरी ४ वटा जाँच अवधि कायम गरी प्रतिवादी हेमराज विष्टको वैद्य आय तथा आर्जन, व्यय/खर्च तथा लगानी र वैद्य आय बचत अर्थात मौज्दात सम्बन्धमा विश्लेषण र मूल्याङ्कन गरी निज प्रतिवादीको सम्पत्तिको वैधता परीक्षण तथा अनुसन्धान गरी आय र व्ययको तुलनात्मक विवरण सहित स्पष्ट र किटानी मागदावी लिई निज प्रतिवादीको आय व्यय कायम गरिएको विषयहरुको अवधिगत तालिका उल्लेख भएको आरोपपत्र पेश भएको छ। प्रस्तुत मुद्दामा प्रतिवादी हेमराज विष्टको आय व्ययको मूल्याङ्कन गर्ने क्रममा निजले जग्गाहरु खरिद गर्दा आधारभूत सम्पत्तिको स्रोत पुष्टि भए/नभएको र वैद्य बचत मौज्दात आयले खामे/नखामेको विषय सोही बखत हेरिने तथा मूल्याङ्कन गरिने विषय हो। अघिल्लो अवधिमा आर्जन गरेको गैरकानुनी सम्पत्तिलाई पछिल्लो अवधिमा आर्जित वैद्य सम्पत्तिले परिपूरण गर्न सकिने तर्क आफैमा तार्किक कानुन संगत देखिँदैन। सम्मानित विशेष अदालतबाट लिइएको आधार बमोजिम यो विषयमा प्रतिवादीको आय र व्ययको समग्रतामा हेर्ने हो भने घरजग्गाहरु खरिद भएको बखतको आधारभूत सम्पत्तिको स्रोत पुष्टि भए/नभएको र वैद्य बचत मौज्दात आयले खामे/नखामेको विषयले परीक्षणको क्रममा स्थान नै नपाउने हुँदा यो विषयको औचित्य नै समाप्त भई गैरकानुनी रुपमा बढेबढाएको सम्पत्तिले वैद्यता पाउने र White Collar Crime को रुपमा परिभाषित गैरकानुनी सम्पत्ति आर्जन गरी भ्रष्टाचार गरेको मुद्दा भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९ को मकसद विपरीत हुन जाने देखिन्छ। ▪ यसै सन्दर्भमा, सम्मानित सर्वोच्च अदालतबाट *"गैरकानूनी आर्जन गरेको भनी पर्ने भ्रष्टाचारका मुद्दाहरूमा जाँच अवधिमा प्रतिवादीले आर्जन गरेको सम्पत्ति र गरेका खर्चहरूको सो अवधिमा निजलाई कानूनी रूपमा प्राप्त भएका आयहरूबाट स्रोत पुष्टि गर्न सक्नुपर्ने। आधारभूत सम्पत्तिको स्रोत पुष्टि गर्न नसकेको अवस्थामा त्यसबाट बढेबढाएको सम्पत्ति समेत स्वतः गैरकानूनी हुने भई दफा ४७ बमोजिम जफत हुने स्थिति रहन्छ। त्यसैले बढेबढाएको सम्पत्तिको स्रोत खोज्न वा त्यस्तो सम्पत्तिबाट आधारभूत सम्पत्तिको स्रोत पुष्टि हुने गरी अर्थ*

[1] गैरकानूनी सम्पत्ति अनुसन्धान कार्यविधि, २०७८ को दफा ९(३)(ट)(ठ)

<table>
<tr>
<td></td>
<td></td>
<td></td>
<td>दफा २० को उपदफा (१) बमोजिमको कसूर गरेको पुष्टि भएकोले बिगो रु. ६,८७,५७,०८०।६० (अक्षरेपि छ करोड सतासी लाख सन्ताउन्न हजार असी र पैसा साठी मात्र) कायम गरी साविक भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०१७ को दफा १५, दफा १६ग, दफा ३ तथा दफा २९ र प्रचलित भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९ को दफा २० को उपदफा (२) बमोजिम सजाय हुन र प्रतिवादी हेमराज विष्टले जाँच अवधिमा आर्जन गरेको स्रोत नखुलेका सम्पत्तिबाट बढेबढाई हाल कायम रहेका सम्पत्ति समेत साविक भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०१७ को दफा १६ग तथा दफा २९ र प्रचलित भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९ को दफा ४७ तथा अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग ऐन, २०४८ को दफा २९ख बमोजिम जफत/असूल उपर गरी पाउन मागदावी लिइएको देखिन्छ।
साथै, प्रतिवादी हेमराज विष्टले सार्वजनिक सेवाको पदमा रही आफ्नो पदको दुरुपयोग गरी भ्रष्टाचारजन्य कार्य गरी गैरकानुनी रुपमा आर्जन गरेका स्रोत नखुल्ने</td>
<td>मूल्यको पुरै रकम आयमा गणना गर्नुपर्ने भनी जिकिर लिएको देखिन्छ।
▪ यस सम्बन्धमा, आरोपदावीको पृष्ठ १२४ को सि.नं. ४८९ को बिक्री मूल्य रु. ३,००,५००।—; पृष्ठ ११० को सि.नं. ४१३ मा थप हुनुपर्ने रु. २,१५,८००।—; पृष्ठ १०१ को सि.नं. ३५० मा थप हुनुपर्ने रु. ७२,००,०००।—; पृष्ठ ९४ सि.नं. ३०५ मा थप हुनुपर्ने रु. ७,६५,०००।— समेत गरी प्रतिवादीको आयोगले कायम गरेको पृष्ठ १३-२० सम्मको घर जग्गा बिक्री आयमा रु. १,०४,२३,५००।— थप गर्नुपर्ने देखिएकोले आरोपदावीको पृष्ठ १३-२० सम्म घरजग्गाको बिक्री आय रु. १८,५१,०४,८००।— भएकोमा सो आय रकममा रु. १,०४,२३,५००।— जोड्दा रु. १९,५५,२८,३००।— प्रतिवादीको घरजग्गा बिक्रीको आय भएको देखिएको।
▪ आय व्यय प्रवाहको आधारमा सम्पत्तिको मूल्याङ्कन हुने नभई प्रतिवादीको समग्र जाँच अवधिको आय र व्ययको समग्रतामा हेरी सम्पत्तिको मूल्याङ्कन गरिने न्यायिक मान्यता रहेको हुँदा जाँच अवधिको बिचमा नै घरजग्गाको खरिद तथा निर्माणमा स्रोत नपुगेको भनी घरजग्गाको बिक्री रकम गणना नगर्ने तथा आंशिक गणना गर्ने गरेको आरोपदावी सो हदसम्म मिलेको नदेखिएको।
(ग) प्रतिवादी हेमराज विष्टले सार्वजनिक सेवामा रहँदा प्राप्त गरेको विभिन्न भत्ता तथा पुरस्कार रकमः
▪ यस शीर्षकमा आयोगबाट प्रतिवादी हेमराज विष्टले सार्वजनिक सेवामा रहँदा विभिन्न गोष्ठी, सेमिनार, बैठकमा सहभागी भए वापत र विभिन्न कार्यालयहरुमा विभिन्न विषयमा प्रशिक्षण दिए वापत प्राप्त गरेको विभिन्न भत्ता तथा पुरस्कार रकम रु. १२,७७,९२६।— कायम गरिएकोमा प्रतिवादीले भत्ता तथा पुरस्कारको रकमको विवरण उल्लेख गरी रु. ५०,४८,९१४।१० आय प्राप्त गरेकोले सो रकम आयमा गणना गर्नुपर्छ भनी प्रतिवादीको जिकिर रहेको देखिन्छ।
▪ यस सम्बन्धमा, प्रतिवादीले भत्ता प्राप्त गरेको भनी पेस गरेका कागज प्रमाण मध्ये सरकारी कार्यालय, निकाय, प्रतिष्ठान तथा सार्वजनिक निकायले उपलब्ध गराएको भत्ता तथा पुरस्कार रकम र भरपाई प्रष्ट भएका लिखतहरुको मात्र भत्ता रकम गणना गर्दा प्रतिवादीले कूल जम्मा रु. २८,२३,२२१।— भत्ता र पुरस्कार वापत प्राप्त गरेको देखिएकोले उक्त रकममा</td>
<td>गर्न मिल्दैन। बढेबढाएको सम्पत्तिलाई आयको मान्यता दिँदा परिणामतः त्यसले आधारभूत सम्पत्तिकै स्रोत पुष्टि हुनजाने अवस्था सिर्जना हुन आउँछ, जुन कानूनसम्मत हुन नसक्ने।"[२] भन्ने सिद्धान्त प्रतिपादन भएको देखिन्छ। त्यसैगरी, सम्मानित सर्वोच्च अदालतबाट कुनै पनि व्यक्तिको नाममा रहेको सम्पत्तिबाट बढेबढाएको सम्पत्ति पनि सोही व्यक्तिको आम्दानीको स्रोत बन्न सक्ने नै हुन्छ, तर आधारभूत सम्पत्तिको स्रोत पुष्टि गर्नै पर्ने हुन्छ[३] भनी सिद्धान्त प्रतिपादन भएको देखिन्छ। त्यस्तै, सम्मानित सर्वोच्च अदालतबाट जाँच अवधिमा खरिद गरिएको जग्गा बिक्रीबाट प्राप्त रकमलाई आयको रुपमा मान्यता दिइन्छ भने उक्त जग्गा खरिदको स्रोत पनि पुष्टि गर्नु पर्छ तथा आधारभूत सम्पत्तिको स्रोत पुष्टि भएमा उक्त सम्पत्तिबाट बढेबढाएको सम्पत्ति पनि स्वतः वैध आर्जन हुने र आधारभूत सम्पत्तिको स्रोत पुष्टि गर्न नसकेमा त्यस्तो सम्पत्तिबाट बढेबढाएको सम्पत्ति पनि स्वतः अवैध हुने[४] भनी सिद्धान्त प्रतिपादन भएको देखिन्छ। यसरी, खरिद वा लगानी गरिएको सम्पत्तिबाट आर्जन गरेको तथा बढेबढाएको आय दावी गर्ने व्यक्तिले मूलधन अर्थात खरिद वा लगानी गरिएको सम्पत्तिमा भए गरेको शुरु लगानीको स्रोत पुष्टि गर्नुपर्ने हुन्छ।
▪ प्रस्तुत मुद्दामा प्रतिवादी हेमराज विष्टले घरजग्गाहरु खरिद गर्दा निजको वैध आयले खामेको नपाइएकोले आंशिक तथा पूर्ण रुपमा स्रोत खुलेको अर्थात निजको वैध आयले खामेका घरजग्गाहरु बिक्रीबाट बढेबढाएका आयलाई स्रोत खुलेको भागअनुसार आरोपपत्रको पृष्ठ ४३-१३० मा आय व्यय कायम गरिएको विषयहरुको अवधिगत तालिका अन्तर्गत घरजग्गाहरुको कारोबार उल्लेख गरी गणना गरी घरजग्गाहरु बिक्रीबाट प्राप्त रु. १४,१०,२५,८१२।५० आयोगबाट प्रतिवादीको घरजग्गाहरु बिक्री आयमा गणना गरिएको।
▪ यस शीर्षकमा आयोगबाट अवैद्य अर्थात वैद्य स्रोत नखुलेको सम्पत्तिबाट बढे बढाएको सम्पत्ति वैद्य मान्न मिल्दैन भन्ने सिद्धान्तको आधारमा निम्न बमोजिमका जग्गाहरु बिक्री गरेको देखिए तापनि उक्त जग्गाहरु खरिद गर्दा खर्च भएको सम्पूर्ण रकमको १००% स्रोत नपुगेकोले बिक्री रकमलाई आयमा गणना गरिएको देखिँदैनः
<table>
<tr><th>क्र.सं.</th><th>जग्गाको विवरण</th><th>आय (रु.)</th></tr>
<tr><td>१</td><td>प्रतिवादी हेम राज विष्टको नाममा रहेको जिल्ला काठमाडौं, चपली-९ स्थित कित्ता नं. १४५७ क्षे.फ. ०-९-२-० को जग्गा बिक्री गरी रु. १९,००,०००।- आय दावी गरेको भएता पनि उक्त जग्गा मिति २०५८/०९/२५ मा रु. २,५०,०००।- मा खरिद गर्दाको सम्पूर्ण रकमको स्रोत नपुगेको देखिएको</td><td>०</td></tr>
<tr><td>२</td><td>प्रतिवादी हेम राज विष्टको नाममा रहेको जिल्ला दाङ्ग, घोराही-१ स्थित कित्ता नं. ८५९ क्षे.फ. ०-०-६.५ को जग्गा कि.का. गरी कि.नं. १७५० मिति २०६१/०३/२७ र कि.नं. १७५१ मिति २०६१/०९/२५ मा बिक्री गरी रु. ४,००,०००।- आय दावी गरेता पनि उक्त जग्गा खरिदमा भएको खर्च रु. १६,५००।- को स्रोत नपुगेको देखिएको</td><td>०</td></tr>
<tr><td>३</td><td>प्रतिवादी रुबी जि.सी. को नाममा रहेको जिल्ला काठमाडौं, खड्का भद्रकाली-२ स्थित कित्ता नं. ७१४ क्षे.फ. ०-७-१-० को जग्गा बिक्री गरी रु.</td><td>०</td></tr>
</table></td>
</tr>
</table>

२ *नेपाल सरकार वि. युवराज शर्मा समेत,* मुद्दाः गैरकानुनी सम्पत्ति भ्रष्टाचार (ने.का.प. २०६९, अंक ९, नि.नं. ८८८६)

३ *नेपाल सरकार वि. बद्रीनाथ श्रेष्ठ,* मुद्दाः भ्रष्टाचार (ने.का.प. २०७२, अंक ८, नि.नं. ९४४९)

४ *नेपाल सरकार वि. खुमबहादुर खड्का समेत,* मुद्दाः भ्रष्टाचार (ने.का.प. २०६९, अंक ५, नि.नं. ८८३२)

सम्पत्तिहरु श्रीमति रुबी जि.सी. विष्टको नाममा जग्गाहरु खरिद तथा घर निर्माण लगायतमा गरिएका खर्चहरुमध्ये स्रोत पुष्टि हुन नसकेका लागत मूल्य बराबरको भागको स्रोत नखुलेका सम्पत्ति साविक भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०१७ को दफा १६ग, दफा २९ र प्रचलित भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९ को दफा ४७ तथा अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग ऐन, २०४८ को दफा २९ख बमोजिम जफत गर्ने प्रयोजनार्थ मात्र प्रतिवादी हेमराज विष्टकी श्रीमति रुबी जि.सी. विष्टलाई प्रतिवादी कायम गरी उक्त सम्पत्तिहरु जफत गरी पाउन मागदावी लिइएको देखिन्छ।

जीवन निर्वाह वापत ३०% कट्टा गर्दा प्रतिवादीले भत्ता र पुरस्कार शीर्षक अन्तर्गत रु. १९,७६,२५५।— प्राप्त गरेको देखिएकोले सो रकमलाई आयमा गणना गर्नुपर्ने देखिएको।

(घ) घर बहाल रकमः

- यस शीर्षकमा आयोगबाट जम्मा रु. ११,१६,९६०।— गणना गरिएकोमा प्रतिवादीले सम्बन्धित घरजग्गाको विवरण, घरजग्गा बहालमा लिने पक्ष, बहाल रकम, कर दाखिला रकम एवं रसिद तथा बहाल संझौता समेत पेस गरी रु. ५७,६०,०६४।— रकमलाई आयमा गणना हुनुपर्दछ भनी जिकिर लिएको देखिन्छ।
- यस सम्बन्धमा, प्रतिवादीले जिल्ला कैलाली, गोदावरी नगरपालिका वडा नं. १ मा बहाल कर रसिद बुझाएको तथा नयाँ कृषि औजार केन्द्रको जोजससँग सम्बन्धित छ भन्ने मिति २०७८/०९/१३ को पत्र समेत पेस गरेको देखिँदा उक्त कि.नं. १०७ जग्गाको घर टहराको जम्मा रु. ६,००,९८४।— प्राप्त गरेको भनी लिएको जिकिर अन्यथा भन्न नसकिएकोले उक्त जग्गाको टहराको भाडा रु. ६,००,९८४।— कायम गर्नुपर्ने देखिएको।
- त्यसैगरी, प्रतिवादीले जिल्ला काठमाडौं, बूढानीलकण्ठ नगरपालिका वडा नं. १०, बालुवा खानी स्थित कि.नं. ३६७ मा बनेको घर जनता बैंक लि. लाई मासिक रु. ७२,२२२।— भाडा लिने गरी मिति २०७६/०८/०९ मा भाडा संझौता गरेको देखिएकोमा उक्त घर बहाल आय प्रतिवादीको आयमा समावेश गरेको नदेखिँदा उक्त संझौता मितिले प्रतिवादीको जाँच अवधि मिति २०७७/०७/१७ सम्म करिब ११ महिना हुन आउने र प्रति महिना रु. ७२,२२२।— ले ११ महिनाको रु. ७,९४,४४४।— हुन आउने देखिएको र त्यसको १०% घर बहाल कर कटाउँदा प्रतिवादीले कि.नं. ३६७ घरको खुद घर भाडा रु. ७,१४,९९९।— प्राप्त गरेको देखिएको।
- त्यस्तै, आरोपदावीमा प्रतिवादी रुबी जि.सी. को नामको जिल्ला काठमाडौं, महाँकाल स्थितको घरभाडा भनी रु. ५,४६,०००।— कायम गरेकोमा प्रतिवादीको अन्यथा भनाई रहेको देखिँदैन। यसरी, प्रतिवादीले घर भाडा वापत जिल्ला कैलाली, गोदावरी-१ कि.नं. १०७ जग्गा टहराको भाडा रु. ६,००,९८४।—; जिल्ला काठमाडौं कि.नं. ३६७ को घरभाडा रु. ७,१४,९९९।— र जिल्ला काठमाडौं, महाँकाल स्थित घरको भाडा रु. ५,४६,०००।— समेत गरी प्रतिवादीले जम्मा रु. १८,६१,८९३।— प्राप्त गरेको देखिँदा उक्त रकम प्रतिवादीको आयमा गणना गर्नुपर्ने देखिएको।

(ङ) कृषि आयः

	१०,००,०००।— आय दावी गरेता पनि उक्त जग्गा मिति २०६२/१२/०८ मा खरिद गर्दा खर्च भएको सम्पूर्ण रकमको स्रोत नपुगेको देखिएको	
४	प्रतिवादी रुबी जि.सी. को नाममा रहेको जिल्ला काठमाडौं, चाँगुनारायण-९ स्थित कित्ता नं. ३८१, ३८२, २९१, २९७ र २९५ क्षे.फ. २-०-०-० को जग्गा रु. ३,००,५००।- मा बिक्री गरेको देखिएता पनि उक्त जग्गा मिति २०६३/१०/१९ मा खरिद गर्दा खर्च भएको सम्पूर्ण रकमको स्रोत नपुगेको देखिएको	०

- सम्मानित विशेष अदालतबाट यसै शीर्षकको सन्दर्भमा माथि उल्लिखित प्रतिपादित सिद्धान्त तथा मान्यता विपरीत माथि तालिकामा उल्लिखित कि.नं. १४५७ को जग्गाको बिक्री मूल्य रु. १९,००,०००।—; कि.नं. ८५९ को जग्गा कित्ताकाट गरी कायम कि.नं. १७५० र १७५१ को जग्गाको बिक्री मूल्य रु. ४,००,०००।—; कि.नं. ७१४ को जग्गाको बिक्री मूल्य रु. १०,००,०००।— र कि.नं. ३८१, ३८२, २९१, २९७ र २९५ को जग्गाको बिक्री मूल्य रु. ३,००,५००।— गरी जम्मा रु. ३६,००,५००।— प्रतिवादीको आयमा कायम गरी गणना गरिएको पाइन्छ।
- माथि तालिकामा उल्लिखित खरिदको समयमा १००% स्रोत नपुगेका जग्गाहरु बाहेक आरोपपत्रको पृष्ठ ४३-१३० मा आय व्यय कायम गरिएको विषयहरुको अवधिगत तालिका अन्तर्गत अन्य घरजग्गाहरुको हकमा प्रतिवादीको वैध आयले खामेका घरजग्गाहरु बिक्रीबाट बढेबढाएका आयलाई स्रोत खुलेको भागअनुसार आंशिक बिक्री मूल्य कायम गरी आरोपपत्र पेस गरिएकोमा सम्मानित विशेष अदालत, काठमाडौंबाट खरिद गर्दाको बखत स्रोत खुलेको प्रतिशतको अनुपातमा मात्र बिक्री गर्दा प्राप्त आयलाई आम्दानीको रुपमा गणना नगरी उक्त घरजग्गाहरुको सम्पूर्ण बिक्री मूल्य नै कायम गरी प्रतिवादीको आयमा गणना गरी भएको फैसला सो हदसम्म त्रुटिपूर्ण रहेको छ। यसरी, आरोपपत्रमा आयोगले आम्दानी गणना नगरिएको गैरकानुनी आर्जनको सम्पत्तिको बिक्रीबाट प्राप्त आयलाई सम्मानित विशेष अदालतबाट आयमा गणना गरी भएको रकम निम्न तालिकामा उल्लेख गरिएको छः

क्र.सं.	घरजग्गाहरुको विवरण	आयोगबाट कायम गरिएको आय रकम (रु.)	अदालतबाट कायम भएको आय रकम (रु.)
१	प्रतिवादी हेम राज बिष्टको नाममा रहेको जिल्ला काठमाडौ कपन ३ स्थित कित्ता नं. १९५ क्षे.फ. १-१-०-० मध्ये ०-३-०-० (कि.नं. ५५३) को जग्गा रू. ६,००,०००।- मा बिक्री गरेको देखिएता पनि उक्त जग्गा मिति २०६०/०८/०५ मा खरिद गर्दाको खर्च रु. १०,६२,५००।- मध्ये रू. ७८,३११।- अर्थात ७.३७% को मात्र स्रोत पुगेको देखिएकोले बिक्री मुल्यको	४४,२२०	६,००,०००

				यस शीर्षकमा आयोगबाट प्रतिवादीको जम्मा रु. २,६७,४६८।१९ गणना गरिएकोमा प्रतिवादीले पशुपालन कृषि आय भनी रु. ९०,६३,७२५।६५ को दावी गरेको देखिन्छ। यस सम्बन्धमा, प्रतिवादीले पेस गरेका सबै पत्रहरु आरोपदावओ दर्ता भएपछि प्रमाणको लागि तयार गरेको देखिएको; प्रतिवादी सार्वजनिक सेवामा आफ्नो जिल्ला बाहिर रहेका हुँदा पैत्रिक जग्गामा कृषि आर्जनमा संलग्न हुने अवस्था नरहेको; प्रतिवादी रुबी जि.सी. घरजग्गा कारोबारी रहे भएको हुँदा निजले पनि कृषि पेशा खेतीपाती गर्ने अवस्था नरहेको अवस्थामा समेत आयोगले २०५५ सालदेखि २०७७ सालसम्मको मकै धान बाली हिसाब गरी कूल कृषि आयलाई पहिला प्रतिवादीका बाबुहरु ३ जना बिच ३ भाग लगाई प्रतिवादीका बाबुको १ भागलाई पुनः ५ भाग लगाई प्रतिवादीको भागमा पर्न आएको रकम रु. २,६७,४६८।१९ लाई प्रतिवादीको कृषि आयमा गणना गरेको मनासिब नै देखिएको। **(च) वैदेशिक आयः** यस शीर्षकमा आयोगबाट प्रतिवादी सार्वजनिक सेवामा रहँदा तालिम अध्ययनको सिलसिलामा विदेशमा जाँदा र निजको परिवारले प्राप्त गरेको वैदेशिक आय भनी जम्मा रु. ४३,३०,०३७।५० प्रतिवादीको आयमा गणना गरिएकोमा प्रतिवादी रुबी जि.सी. र प्रतिवादी हेमराज विष्टको वैदेशिक आय भनी क्रमशः रु. ११,८४,५००।— र रु. ५४,२९,४०८।६० प्रतिवादीको दावी जिकिर रहेको देखिन्छ। यस सम्बन्धमा, प्रतिवादी रुबी जि.सी. ले जर्मनीमा हुँदा प्राप्त गरेको पारिश्रमिक रकम नेपालमा पठाएको तथा सो रकम प्रतिवादीहरुको खातामा जम्मा भएको भनी जिकिर लिन नसकेको अवस्थामा विदेशमा प्राप्त गरेको रकम विदेशमा नै खर्च गरेको देखिएकोले जर्मनीमा प्राप्त गरेको रकमलाई आयमा गणना गर्न मिल्ने नदेखिएको; सम्मानित सर्वोच्च अदालतबाट वैदेशिक भ्रमणमा ३०% जीवन निर्वाह कटाई ७०% बचत हुने भनी सिद्धान्त कायम भइसकेको देखिँदा प्रस्तुत मुद्दामा पनि प्रतिवादीको वैदेशिक आयमा ३०% जीवन निर्वाह खर्च कट्टा गरेकोलाई अन्यथा भन्न नसकिने र प्रतिवादीले प्रति युरो ११५।— का दरले हिसाब गर्नुपर्ने भनी जिकिर लिए तापनि त्यसको पुष्टि गर्न नसकेको हुँदा यस शीर्षकमा आयोगले गणना गरेको आय रकम रु. ४३,३०,०३७।५० लाई अन्यथा भन्न नसकिने। **(छ)** प्रतिवादी हेमराज विष्टको जाँच अवधिको आय सम्बन्धमा आयोगबाट **विभिन्न कोष तथा बैंकिङ्ग कार्यालयबाट लिएको कर्जा रकम** रु. २,११,०७,७००।—; **बीमा पूर्ण भई प्राप्त रकम** रु. ४,२७,५००।—; **प्रतिवादी रुबी जि.सी. को नाममा विदेशबाट प्राप्त रेमिट्यान्स रकम** रु. ६,७०,१४०।— र **शेयर लगानीबाट**

	सोही प्रतिशतलाई मात्र आयमा गणना गरिएको		
२	प्रतिवादी हेम राज बिष्टको नाममा रहेको जिल्ला काठमाडौं कपन ३ स्थित कित्ता नं. १९५ क्षे.फ. १-१-०-० मध्ये ०-४-०-३ (कि.नं. ५५४) को जग्गा रू.८,४०,०००।- मा बिक्री गरेको देखिएता पनि उक्त जग्गा मिति २०६०/०८/०५ मा खरिद गर्दाको खर्च रु. १०,६२,५००।- मध्ये रू.७८,३११।- अर्थात ७.३७%को मात्र स्रोत पुगेको देखिएकोले बिक्री मुल्यको सोही प्रतिशतलाई मात्र आयमा गणना गरिएको	६१,९०८	८,४०,०००
३	प्रतिवादी हेम राज बिष्टको नाममा रहेको जिल्ला काठमाडौं कपन ३ स्थित कित्ता नं. १९५ क्षे.फ. १-१-०-० मध्ये ०-३-३-० (कि.नं. ५५५) जग्गा रू.८,५०,०००।- मा बिक्री गरेको देखिएता पनि उक्त जग्गा मिति २०६०/०८/०५ मा खरिद गर्दाको खर्च रु.१०,६२,५००।- मध्ये रू.७८,३११।- अर्थात ७.३७%को मात्र स्रोत पुगेको देखिएकोले बिक्री मुल्यको सोही प्रतिशतलाई मात्र आयमा गणना गरिएको	६२,६४५	८,५०,०००
४	प्रतिवादी हेम राज बिष्टको नाममा रहेको जिल्ला काठमाडौं कपन ३ स्थित कित्ता नं. १९५ क्षे.फ. १-१-०-० मध्ये ०-४-२-० (कि.नं. ५५६) जग्गा	६६,३३०	९,००,०००

प्राप्त रकम रु. ४१,५०२।— कायम भएकोमा प्रतिवादीको अन्यथा भनाई रहेको नदेखिँदा सम्मानित विशेष अदालतबाट उक्त शीर्षकहरुमा थप विवेचना गरी रहन पर्ने नदेखिएको।

(ज) आयोगले गणना नगरेका तर प्रतिवादीले जिकिर लिएका आयका निम्न थप शीर्षकहरुको सम्बन्धमाः

(अ) बैंक ब्याजः

प्रतिवादी हेमराज विष्टले बैंकहरुबाट प्राप्त ब्याज रकम पनि आफ्नो आयको स्रोत रहेको भनी जिकिर लिएको देखिन्छ। यस सम्बन्धमा, प्रतिवादीहरु हेमराज विष्ट र रुबी जि.सी. को विभिन्न बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुमा खाता तथा कारोबार हुने गरेको तथ्य आरोपदावीमा नै स्वीकार गरिएको तथा उल्लेख भएको देखिएको, उक्त बैंक स्टेटमेन्टहरुबाट प्रतिवादीहरुले बैंक ब्याज प्राप्त गरेको देखिएको र बैंक ब्याजलाई वैध आयको रुपमा गणना गर्नुपर्ने भनी व्याख्या भएको देखिँदा प्रस्तुत मुद्दामा पनि प्रतिवादीहरुको बैंक खाताको मौज्दात रकमबाट प्राप्त आय रु. १४,९१,३८९।३६ प्रतिवादीको आयमा गणना गर्नुपर्ने देखिएको।

(आ) दान दक्षिणा टिकाटालोः

प्रतिवादीले विवाहमा टिकाटालो गोडधुवा, दानदक्षिणा, दानदातव्यबाट रु. ४,४५,७४५।— प्राप्त गरेको भनी जिकिर लिए तापनि न्यायको रोहमा हेर्दा, टिकाटालो दानदक्षिणामा रु. ३,००,०००।— मात्र प्रतिवादीहरुको आयमा गणना गर्न मनासिब हुने देखिँदा उक्त रकम प्रतिवादीको आयमा समावेश गरी गणना गर्नुपर्ने देखिएको।

(इ) सविना आलेले दिएको बैना रकमः

प्रतिवादी हेमराज विष्टले सविना आले मगरबाट बैना वापत प्राप्त आय भनी रु. ४०,००,०००।— आयमा गणना हुनुपर्ने भनी जिकिर लिएको देखिन्छ। यस सम्बन्धमा, सानिमा र प्रभु बैंकको चेकबाट सविना आलेले प्रतिवादी रुबी जि.सी. लाई २ वटा चेक मिति २०७७/०७/१६ मा दिएको देखिएको; प्रतिवादी रुबी जि.सी. को एनएमबी बैंक लि. मा सन् २०२०/११/०१ मा रु. ४०,००,०००।— जम्मा भएको समेत देखिएको; प्रतिवादी रुबी जि.सी. र पुनम खड्काको संयुक्त नाममा रहेको जिल्ला काठमाडौं, महाँकाल-९ स्थित कि.नं. २९६ को घरजग्गा मिति २०७७/०७/२५ मा रु. २,२५,००,०००।— मा सविना आलेलाई बिक्री गरेको देखिएको र प्रतिवादीको जाँच अवधि भित्रै प्रतिवादी रुबी जि.सी. को बैंक खातामा जम्मा भएको बैंक रकमलाई आयमा गणना नगर्नु पर्ने कारण पनि वादी पक्षले उल्लेख

	रू.९,००,०००।- मा बिक्री गरेको देखिएता पनि उक्त जग्गा मिति २०६०/०८/०५ मा खरिद गर्दाको खर्च रु.१०,६२,५००।- मध्ये रू.७८,३११।- अर्थात ७.३७%को मात्र स्रोत पुगेको देखिएकोले बिक्री मुल्यको सोही प्रतिशतलाई मात्र आयमा गणना गरिएको		
५	जिल्ला काठमाडौ चपली ७ क स्थित साबिक कि.नं. २४ पछि कि.न. ७८९ को क्षे.फ. १-७-१-० मध्येबाट ०-४-२-१ जग्गा (कि.नं. ७९५) को जग्गा रू.५,५०,०००।- मा बिक्री गरेको देखिए पनि उक्त जग्गा मिति २०६२/०६/१३ मा खरिद गर्दा खर्च गरेको रू.२४,००,०००।- मध्ये रू.४,८७,७७१।५१ अर्थात २०.३२% को स्रोत खुलेको देखिएकोले बिक्री रकमको सोही प्रतिशतलाई मात्र आयमा गणना गरिएको	१,११,७६०	५,५०,०००
६	जिल्ला काठमाडौ चपली ७ क स्थित साबिकको कि.नं. २४ पछि कि.न. ७८९ को क्षे.फ. १-७-१-० मध्येबाट ०-४-२-१ जग्गा (कि.नं. ७९४) रू.५,५०,०००।- मा बिक्री गरेको देखिए पनि उक्त जग्गा मिति २०६२/०६/१३ मा खरिद गर्दा खर्च गरेको रू.२४,००,०००।- मध्ये रू.४,८७,७७१।५१ अर्थात २०.३२% को स्रोत खुलेको देखिएकोले बिक्री रकमको सोही प्रतिशतलाई मात्र	१,११,७६०	५,५०,०००

गरेको नदेखिँदा उक्त बैना रकम रु. ४०,००,०००।— प्रतिवादीको आयमा गणना गर्नुपर्ने देखिएको।

व्ययतर्फः

(क) प्रतिवादी हेमराज विष्ट र निजको श्रीमति रुबी जि.सी. को नाममा जग्गा खरिद खर्चः

- यस शीर्षकमा आयोगबाट प्रतिवादीहरु दुबैजनाले विभिन्न स्थानमा जग्गा खरिद वापत रु. १२,०८,३२,८९४।— व्ययमा कायम गरिएकोमा प्रतिवादीले जग्गा खरिदमा जम्मा रु. ११,२७,६२,८९४।— खर्च भएको भनी जिकिर लिएको देखिन्छ।
- यस सम्बन्धमा, जिल्ला काठमाडौं, महाँकाल-४ स्थित साबिक कि.नं. ५४२ पछि कि.नं. ६३५ र ६३८ को घर जग्गाको मिति २०७१/११/२७ र.नं. ५८०० क बाट पारित लिखतमा थैली मूल्य रु. ११,००,०००।— मात्र भएको देखिँदा आयोगले कायम गरेको रु. ११,५०,०००।— रकमबाट रु. ५०,०००।— व्ययमा घट्नु पर्ने देखिएको।
- त्यसैगरी, जिल्ला काठमाडौं, कपन-२ स्थित कि.नं. १३४ को जग्गा; जिल्ला काठमाडौं, चपली भद्रकाली-६ स्थित कि.नं. १६९९, १७००, १७०१ र १७०२ को जग्गा र जिल्ला काठमाडौं, कपन-८ स्थित कि.नं. २८९ पछि कि.नं. ५६२ र ५६३ पछि कि.नं. ५६४ र ५६६ को जग्गाको लिखतको कैफियत बेहोरा हेर्दा, प्रतिवादी रुबी जि.सी. ले निजको आमालाई परिआएको कामकाजमा सहयोग गरी रिझाए वापत भनी उक्त जग्गाहरु हालैको बकसपत्र गरी दिएको देखिँदा आयोगले उक्त जग्गाहरुको व्ययमा कायम गरेको रकम क्रमशः रु. ९,८०,०००।—; रु. २०,१५,०००।— र रु. २०,२५,०००।— प्रतिवादीको व्ययमा घट्नु पर्ने देखिएको।
- यसरी, लिखत थैलीभन्दा बढी उल्लेख भएको रकम र हालैको बकसपत्र प्राप्त जग्गाको थैली रकम समेत गरी जम्मा रु. ८०,७०,०००।— घटाउँदा जग्गा खरिदमा प्रतिवादीको जम्मा रु. ११,२७,६२,८९४।— खर्च भएको देखिँदा उक्त रकम व्ययमा गणना गर्नुपर्ने देखिएको।

(ख) घर निर्माण खर्चः

- यस शीर्षकमा आयोगबाट प्रतिवादीहरुको नाममा रहेका विभिन्न जग्गाहरुमा घर निर्माणमा भएको खर्च जम्मा रु. ९,३०,१२,२०४।४९ प्रतिवादीको व्ययमा गणना गरिएकोमा प्रतिवादीले घर निर्माणमा जम्मा रु. ७,२४,९०,७०७।१९ मात्र खर्च भएको भनी जिकिर लिएको देखिन्छ।
- यस सम्बन्धमा, जिल्ला काठमाडौं, महाँकाल-४ स्थित

	आयमा गणना गरिएको		
७	जिल्ला काठमाडौ चपली ७ क स्थित साबिकको कि.नं. २४ पछि कि.न. ७९८ को क्षे.फ. ०-६-३-० मध्येबाट ०-०-२-० जग्गा (कि.नं. ८०७) रू.६०,०००।- मा बिक्री गरेको देखिए पनि उक्त जग्गा मिति २०६२/०६/१३ मा खरिद गर्दा खर्च गरेको रू.२४,००,०००।- मध्ये रू.४,८७,७७१।५१ अर्थात २०.३२% को स्रोत खुलेको देखिएकोले बिक्री रकमको सोही प्रतिशतलाई मात्र आयमा गणना गरिएको	१२,१९२	६०,०००
८	जिल्ला काठमाडौ चपली ७ क स्थित साबिकको कि.नं. २४ पछि कि.न. ७९८ को क्षे.फ. ०-६-३-० मध्येबाट ०-०-३-० जग्गा (कि.नं. ८०५) रू.१,००,०००।- मा बिक्री गरेको देखिए पनि उक्त जग्गा मिति २०६२/०६/१३ मा खरिद गर्दा खर्च गरेको रू.२४,००,०००।- मध्ये रू.४,८७,७७१।५१ अर्थात २०.३२% को स्रोत खुलेको देखिएकोले बिक्री रकमको सोही प्रतिशतलाई मात्र आयमा गणना गरिएको	२०,३२०	१,००,०००
९	जिल्ला काठमाडौ चपली भद्रकाली ७ क स्थित साबिकको कि.नं. २४ पछि कि.न. ७९८ को क्षे.फ. ०-५-३-० मध्येबाट ०-३-१-२ जग्गा (कि.नं. ८११) रू.४,०५,०००।- मा बिक्री गरेको देखिए पनि उक्त जग्गा मिति २०६२/०६/१३	८२,२९६	४,०५,०००

				साबिक कि.नं. ५४२ पछि कि.नं. ६३५ र ६३८ को जग्गा प्रतिवादी रुबी जि.सी. को २ भाग मात्र भएको तथ्य आयोगले आरोपदावीमा स्वीकार गरेको अवस्थामा उक्त जग्गामा घर निर्माणमा भएको खर्च रकम रु. ४९,१०,७६४।— सबै प्रतिवादीको व्ययमा गणना गरेको हदसम्म मिलेको नदेखिँदा उक्त खर्च रकमलाई २ भाग कायम गर्दा प्रतिवादीको भागमा रु. ३२,७३,८४३।— पर्न आउने देखिएको। ▪ त्यसैगरी, जिल्ला, काठमाडौं, कपन-३ स्थित कि.नं. ७५८ को जग्गा प्रतिवादी रुबी जि.सी. र गोपालमान राजवाहकको नाममा संयुक्त जग्गा हो भन्ने तथ्य आरोपदावीको बेहोराले पुष्टि गरेको देखिँदा संयुक्त जग्गामा बनेको घरको लागत पनि संयुक्त होला भनी अनुमान गर्नुपर्ने हुँदा आयोगले कायम गरेको घर निर्माण लागत मूल्य रु. ५०,१४,७०५।— लाई २ भाग गर्दा प्रतिवादीको भागमा रु. २५,०७,३५२।५० हुन आउने देखिएको। ▪ त्यस्तै, जिल्ला काठमाडौं, कपन-३ स्थित कि.नं. ३६७ को जग्गामा निर्माण भएको खर्च रु. १,४२,७१,२११।८३ कायम गरिएकोमा उक्त घर Global IME Bank ले घर बहालमा लिई फिनिसिङमा भएको खर्च रु. २४,७८,२६६।४४ आयोगले कायम गरेको उक्त व्यय अङ्कमा घटाउँदा उक्त कि.नं. ३६७ को जग्गाको घर निर्माण खर्च जम्मा रु. १,१७,९२,९४५।— भएको देखिएको। ▪ यसरी, आयोगले कायम गरेको जम्मा रु. ९,३०,१२,२०४।४९ व्यय रकममा माथि उल्लिखित ३ वटै कित्ता जग्गाहरुमा निर्माण भएका घरहरुको घटी व्यय रकम रु. ६६,१९,५३९।४४ घटाउँदा रु. ८,६३,९२,६६५।— हुन आउने देखिई प्रतिवादीको घर निर्माण खर्चमा उक्त रकम कायम गर्नु पर्ने देखिएको। (ग) **प्रतिवादीले घर जग्गा खरिद बिक्री र निर्माणको क्रममा तिरेको रजिष्ट्रेशन दस्तुर र पूँजीगत लाभकरः** यस शीर्षकमा आयोगबाट जम्मा रु. ६९,१८,५६१।— कायम गरिएकोमा प्रतिवादीले आयोगले केही अङ्कलाई दोहोरो गणना गरेको र केहीमा संयुक्त/साझेदारीमा बिक्री गरेको घरजग्गाको सम्पूर्ण रजिष्ट्रेशन दस्तुर र पूँजीगत लाभकर प्रतिवादीलाई मात्र कायम गरेको नमिलेको भनी जिकिर लिएको देखिन्छ। यस सम्बन्धमा, दोहोरो परेको आरोपदावीको पृष्ठ १११ मा सि.नं. ४१९ को ९८,०००।—; पृष्ठ १२६ मा सि.नं. ५०७ को रु. ८७,५००।— र पृष्ठ १२७ मा सि.नं. ५१० को रु. २,००,०००।— गरी दोहोरो रजिष्ट्रेशन दस्तुर वापत रु. ३,८५,०००।— प्रतिवादीको व्यय रकम रु.

	मा खरिद गर्दा खर्च गरेको रू.२४,००,०००।- मध्ये रू.४,८७,७७१।५१ अर्थात २०.३२% को स्रोत खुलेको देखिएकोले बिक्री रकमको सोही प्रतिशतलाई मात्र आयमा गणना गरिएको		
१०	प्रतिवादी रुबी जि.सि. को नाममा जिल्ला काठमाडौं चपली ७ स्थित साबिकको कि.नं. २४ पछि कित्ता नं. ८१७ क्षे.फ. ०-२-१-२ को जग्गा रू.३,००,०००।- मा बिक्री गरेको देखिए पनि उक्त जग्गा मिति २०६२/०६/१३ मा खरिद गर्दा खर्च गरेको रू.२४,००,०००।- मध्ये रू.४,८७,७७१।५१ अर्थात २०.३२% को स्रोत खुलेको देखिएकोले बिक्री रकमको सोही प्रतिशतलाई मात्र आयमा गणना गरिएको	६०,९६०	३,००,०००
११	प्रतिवादी हेम राज बिष्टको नाममा रहेको जिल्ला काठमाडौं चागुनारायण ९ स्थित कित्ता नं. ३०० क्षे.फ. ०-११-०-० जग्गा रू.६,००,०००।- मा बिक्री गरेको देखिएता पनि उक्त मिति २०६४/०१/१६ गते खरिद गर्दा खर्च भएको रू.१,८५,०००।- मध्ये रू.८,९१०।९५ अर्थात ४.८२% रकमको मात्र स्रोत पुगेको देखिएकोले बिक्री रकमको सोही प्रतिशतलाई मात्र आयमा गणना गरिएको	२८,९२०	६,००,०००
१२	प्रतिवादी रुबी जि.सी.को नाममा रहेको जिल्ला काठमाडौं चाँगुनारायण ९ स्थित कित्ता नं. ११४८	९,८३,१५१	२८,०१,०००

				६९,१८,५६१।— मा घटाउँदा हुन आउने रु. ६५,३३,५६१।— प्रतिवादीको व्ययमा गणना गर्नुपर्ने देखिएको। **(घ) शेयर खरिद खर्चः** ▪ यस शीर्षकमा आयोगबाट प्रतिवादीहरु हेमराज विष्ट र रुबी जि.सी. को नामबाट शेयर खरिद गर्दा भएको खर्च जम्मा रु. ९,१०,८३३।— कायम गरिएको देखिन्छ। यस सम्बन्धमा, प्रतिवादीले बयान साथ पेस गरेको विवरणमा शेयर धनीको दर्ता किताबबाट आयोगले ग्लोबल वाइल्ड फार्मिङ्ग एण्ड एग्रोफरेष्ट्री प्रा.लि. को शेयर खरिदमा रु. ३,३३,३३३।३३ खर्च भएको तथ्य पुष्टि नभई प्रतिवादी रुबी जि.सी. को भुक्तानी भएको रकम रु. २,००,०००।— भन्ने देखिँदा आयोगले प्रतिवादी रुबी जि.सी. को शेयर खरिदमा रु. ८,८३,३३३।३३ व्यय देखाएको रकम मध्ये ग्लोबल वाइल्ड फार्मिङ्ग एण्ड एग्रोफरेष्ट्री प्रा.लि. मा रु. १,३३,३३३।३३ बढी गणना गरेको देखिएको। ▪ त्यसैगरी, प्रतिवादीले पेस गरेको व्यवसाय प्रमाणपत्रबाट मानस नर्सरी, धनगढी-५, कैलालीमा प्रतिवादी रुबी जि.सी. र जानकी चटौल २ जना व्यवसायी भएको देखिएको अवस्थामा उक्त नर्सरीमा भएको लगानीमा २ जनाको खर्च भएको अनुमान गर्नुपर्ने हुँदा उक्त नर्सरीको लगानी रु. ३,०४,४४६।८० लाई २ भाग लगाउँदा प्रतिवादी रुबी जि.सी. को भागमा रु. १,५२,२२३।— पर्न आउने देखिएको। ▪ यसरी, ग्लोबल वाइल्ड फार्मिङ्ग एण्ड एग्रोफरेष्ट्री प्रा.लि. मा बढी गणना गरेको रु. १,३३,३३३।३३ र मानस नर्सरीमा बढी गणना गरेको रु. १,५२,२२३।— गरी प्रतिवादी रुबी जि.सी. को शेयर खरिदमा रु. २,८५,५५६।३३ बढी गणना गरेको देखिएकोले आयोगले कायम गरेको रु. ८,८३,३३३।३३ मा बढी गणना गरिएको रकम रु. २,८५,५५६।३३ घटाउँदा प्रतिवादी रुबी जि.सी. को शेयर खरिदमा खर्च भएको जम्मा रु. ५,९७,७७७।— र प्रतिवादी हेमराज विष्टको शेयर लगानी रु. २७,५००।— गरी जम्मा रु. ६,२५,२७७।— प्रतिवादीहरुको शेयर लगानीमा खर्च भएको देखिएको। **(ङ) बैंक मौज्दात रकमः** ▪ यस शीर्षकमा आयोगबाट प्रतिवादी हेमराज विष्ट र निजको श्रीमति प्रतिवादी रुबी जि.सी. क नाममा विभिन्न बैंकका खाताहरुमा रहेको मौज्दात रकम जम्मा रु. १९,२२,०९६।५० कायम गरिएकोमा प्रतिवादीले बयान साथ हाम्रो बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्थाको स्टेटमेन्ट पेस गरी उक्त संस्थामा जाँच अवधिमा रु. ८८,१०९।४९ मौज्दात

	(साबिक ९६५), ११४४ (साबिक ९६०), ११५६ (साबिक ९७६), ११५२ (साबिक ९७२) साबिक क्षे.फ. २-०-०-० मध्ये १-०-०-० जग्गा रू.२८,०१,०००।- मा बिक्री गरेको देखिए पनि उक्त जग्गा मिति २०६४/०१/२७ मा रू.८,००,०००।- मा खरिद गर्दा ३५.१०% को मात्र स्रोत खुलेको देखिएकोले बिक्रि मुल्यको सोही प्रतिशतलाई मात्र आयमा गणना गरिएको			
१३	प्रतिवादी रुबी जि.सी.को नाममा रहेको जिल्ला काठमाडौं चाँगुनारायण ९ स्थित कित्ता नं. ११४५ (साबिक ९६५), ११४१ (साबिक ९६०), ११५३ (साबिक ९७६), ११४९ (साबिक ९७२) साबिक क्षे.फ. २-०-०-० मध्ये ०-७-०-० जग्गा रू.१२,२६,०००।- मा बिक्री गरेको देखिए पनि उक्त जग्गा मिति २०६४/०१/२७ मा रू.८,००,०००।- मा खरिद गर्दा ३५.१०% को मात्र स्रोत खुलेको देखिएकोले बिक्रि मुल्यको सोही प्रतिशतलाई मात्र आयमा गणना गरिएको	४,३०,३२६	१२,२६,०००	
१४	प्रतिवादी रुबी जि.सी.को नाममा रहेको जिल्ला काठमाडौं चाँगुनारायण ९ स्थित कित्ता नं. ११४६ (साबिक ९६५), ११४२ (साबिक ९६०), ११५४ (साबिक ९७६), ११५० (साबिक ९७२) साबिक	२,४५,७००	७,००,०००	

रहेकोमा आयोगले रु. १,९३,४५४।१९ मौज्दात रहेको भनी गणना गरेको नमिलेको भनी जिकिर लिएको देखिन्छ।

- यस सम्बन्धमा, आयोगले उक्त संस्थामा मौज्दात रकम रु. १,९३,४५४।१९ गणना गरेकोमा उक्त संस्थाको स्टेटमेन्टबाट सो मौज्दात रकम मिलेको नदेखिँदा आयोगले कायम गरेको रकम रु. १,९३,४५४।१९ मा स्टेटमेन्टबाट देखिएको मौज्दात रकम घटाउँदा आयोगले रु. १,०५,३४५।१९ बढी गणना गरेको देखिएकोले प्रतिवादीको जाँच अवधिसम्म कायम गरिएको मौज्दात रकम रु. १९,२२,०९६।५० मा रु. १,०५,३४५।१९ घटाउँदा प्रतिवादीहरुको यस शीर्षकमा जम्मा रु. १८,१६,७५१।— रहेको देखिएकोले उक्त रकम कायम गरी व्ययमा गणना गर्नु पर्ने देखिएको।

(च) प्रतिवादी हेमराज विष्टको जाँच अवधिको व्यय सम्बन्धमा आयोगबाट **अध्ययन खर्च** रु. ८,३३,३४४।—; **कर्जा ऋण** रु. १,७१,७३,२७८।८६; **घर बहाल कर** रु. ५४,६००।—; **बीमा भुक्तानी** रु. ७,४६,८९७।८० र **प्रतिवादीको विवाह र इलेक्ट्रिक सामान खरिदमा भएको खर्च** रु. ६५,०००।— कायम भएकोमा प्रतिवादीको मुख मिलेकै हुँदा थप विवेचना गरिरहन पर्ने नदेखिएको।

	क्षे.फ. २-०-०-० मध्ये ०-४-०-० जग्गा रू.७,००,०००।- मा बिक्री गरेको देखिए पनि उक्त जग्गा मिति २०६४/०१/२७ मा रू.८,००,०००।- मा खरिद गर्दा ३५.१०% को मात्र स्रोत खुलेको देखिएकोले बिक्रि मुल्यको सोही प्रतिशतलाई मात्र आयमा गणना गरिएको		
१५	प्रतिवादी रुबी जि.सी.को नाममा रहेको जिल्ला काठमाडौ चाँगुनारायण ९ स्थित कित्ता नं. ११४७ (साबिक ९६५), ११४३ (साबिक ९६०), ११५५ (साबिक ९७६), ११५१ (साबिक ९७२) साबिक क्षे.फ. २-०-०-० मध्ये ०-५-०-० जग्गा रू.८,७५,५००।- मा बिक्री गरेको देखिए पनि उक्त जग्गा मिति २०६४/०१/२७ मा रू.८,००,०००।- मा खरिद गर्दा ३५.१०% को मात्र स्रोत खुलेको देखिएकोले बिक्रि मुल्यको सोही प्रतिशतलाई मात्र आयमा गणना गरिएको	३,०७,३००।५०	८,७५,५००
१६	प्रतिवादी रुबी जि.सी.को नाममा रहेको जिल्ला काठमाडौ चाँगुनारायण ९ स्थित कित्ता नं. २८९ क्षे.फ. ३-११-३-० को जग्गा रू.२६,००,०००।- मा बिक्री गरेको देखिएता पनि उक्त जग्गा मिति २०६३/१०/१० मा खरिद गर्दाको खर्च रू.११,२५,०००।- मध्ये रू.१,९२,२७८।९५ अर्थात १७.०९% खर्चको मात्र स्रोत	४,४४,३४०	२६,००,०००

	खुलेको हुँदा बिक्री मुल्यको सोही प्रतिशतले हुन आउने रकमलाई मात्र आयमा गणना गरिएको		
१७	प्रतिवादी रुबी जि.सी. र लाल माया तामाङ्कको नाममा रहेको जिल्ला काठमाडौं महांकाल ४ स्थित कित्ता नं. १५४ (साबिक कि.नं. १२३९) क्षे.फ. १६६.९ ब.मि. को जग्गा रू.१३,५०,०००।- मा बिक्री गरेको देखिए पनि उक्त जग्गा मिति २०६६/०१/३० मा रू.४,००,०००।- मा खरिद गर्दा रू.२,४५,९०४।२० अर्थात ६१.४८% खर्चको मात्र स्रोत पुगेको देखिएकोले बिक्री मुल्यको सोही प्रतिशतलाई मात्र आयमा गणना गरिएको	८,२९,९८०	६,७५,०००
१८	प्रतिवादी रुबी जि.सि. बिस्टको नाममा रहेको साबिक चपली ९ स्थित कित्ता नं. १२३१ पछि महांकाल ९ कि.नं. ११६ भएको र कि. का. गरि २५४ बाँकी राखी कि.नं. २५३ को जग्गा रू.३५,००,०००।- मा बिक्री गरेको देखिएता पनि उक्त जग्गा मिति २०५८/०६/०३ मा रू.२,६२,५००।- मा खरिद गर्दा भएको खर्च मध्ये रू.२६,२५७।६० अर्थात १०% खर्चको मात्र स्रोत पुगेको देखिएकोले बिक्री रकमको सोही प्रतिशतलाई मात्र आयमा गणना गरिएको	३,५०,०००	३५,००,०००
१९	प्रतिवादी रुबी जि.सी.को नाममा रहेको जिल्ला	२,५०,०००	४०,००,०००

						काठमाडौं साबिक चपलि ९ कि.नं. १२३१ र पछि महांकाल ९ स्थित कित्ता नं. ११६ बाट कि.का. भै कायम भएको कित्ता नं. २५४ को जग्गा कि.का. गरि कि. नं. २७५ को घरजग्गा रू.४०,००,०००।- मा बिक्री गरेको देखिएता पनि उक्त जग्गा मिति २०५८/०६/०३ मा रू.२,६२,५००।- मा खरिद गर्दा भएको खर्च मध्ये रू.२६,२५७.६० अर्थात १०% को स्रोत पुगेको र घर निर्माण गर्दा भएको खर्च रू.१५,००,०००।- पुरै खर्चको स्रोत नपुगेको देखिएकोले यस घर जग्गा बिक्री गर्दा प्राप्त मुल्यमा जग्गाको मुल्य रू.२५,००,०००।- को सोही प्रतिशतलाई मात्र आयमा गणना गरिएको		
					२०	प्रतिवादी रुबी जि.सी.को नाममा रहेको साबिक जिल्ला काठमाडौं चपलि ९ कि.नं. १२३१ र पछि महांकाल ९ स्थित कित्ता नं. ११६ कि.का. भै कायम भएको कित्ता नं. २५४ को जग्गा कि.का. गरि कि. नं. २७३ को घरजग्गा रू.४९,९०,०००।- मा बिक्री गरेको देखिएता पनि उक्त जग्गा मिति २०५८/०६/०३ मा रू.२,६२,५००।- मा खरिद गर्दा भएको खर्च मध्ये रू.२६,२५७.६० अर्थात १०% र घर निर्माण गर्दा भएको खर्च रू.२०,००,०००।- मध्ये रू.६,१७,३६५।३३	९,१६,४००	४९,९०,०००

	अर्थात ३०.८७%खर्चको मात्र स्रोत पुगेको देखिएकोले यस घर जग्गा बिक्री गर्दा प्राप्त मुल्यको सोही प्रतिशतलाई मात्र आयमा गणना गरिएको		
२१	प्रतिवादीहरु रुबी जि.सी. र हेम राज बिष्टको नाममा रहेको जिल्ला काठमाडौं महांकाल ९ स्थित कित्ता नं. १३६ क्षे.फ. १५२.९२ को जग्गा मध्ये हेम राज बिष्टको हकहिस्साको जग्गा मन्जु थापा र अमांक लुईटेललाई रू.२९,७५,०००।- मा बिक्री गरेको देखिएता पनि उक्त जग्गा मिति २०७०/०२/०७ मा खरिद गर्दा भएको खर्च रू.४०,००,०००।- मध्ये रू.३०,९३,७८१।- अर्थात ७७.३४% रकमको मात्र स्रोत खुलेको देखिएकोले बिक्री मुल्यको सोही प्रतिशतलाई मात्र आयमा गणना गरिएको	२३,००,८६५	२९,७५,०००
२२	प्रतिवादी रुबी जि.सी., मन्जु थापा र अमांक लुईटेलको नाममा रहेको जिल्ला काठमाडौं महांकाल ९ स्थित कित्ता नं. १३६ क्षे.फ. १५२.९२ को जग्गा मध्ये रुबि जि.सि.को हकहिस्साको जग्गा मन्जु थापा र अमांक लुईटेललाई रू.२९,७५,०००।- मा बिक्री गरेको देखिएता पनि उक्त जग्गा मिति २०७०/०२/०७ मा खरिद गर्दा भएको खर्च रू.४०,००,०००।- मध्ये रू.३०,९३,७८१।- अर्थात ७७.३४% रकमको मात्र स्रोत खुलेको देखिएकोले	२३,००,८६५	२९,७५,०००

	बिक्री मुल्यको सोही प्रतिशतलाई मात्र आयमा गणना गरिएको		
२३	प्रतिवादी रुबी जि.सी.को नाममा रहेको जिल्ला काठमाडौ महांकाल ९ स्थित कित्ता नं. २७८ कि.का. गरि कायम भएको कि.नं. ३२६ को घर जग्गा रू.१,००,००,०००।-मा बिक्रि भएको देखिए पनि उक्त जग्गा मिति २०७०/११/२६ मा खरिद गर्दा भएको खर्च रू.५०,००,०००।- मध्ये रू.९,८५,०५०।- अर्थात १९.७०% र सो जग्गामा आ.ब. २०७०/०७१ मा घर निर्माण गर्दा भएको खर्च रू.५०,००,०००।- मध्ये रू.१०,८१,८७९।५० अर्थात २१.६४% को मात्र स्रोत पुगेको देखिएकोले बिक्री रकम मध्ये जग्गाको १९.७०% र घरको मुल्यको २१.६४% रकमलाई मात्र आयमा गणना गरिएको	२०,६७,०००	१,००,००,०००
२४	प्रतिवादी रुबी जि.सी.को नाममा रहेको जिल्ला काठमाडौ महांकाल ९ स्थित कित्ता नं. २७८ लाई कि.का. गरी कायम भएको कि.नं. ३२७ को घर जग्गा रू.८५,००,०००।- मा बिक्री गरेको देखिएता पनि उक्त जग्गा मिति २०७०/११/२६ मा खरिद गर्दा भएको खर्च रू.५०,००,०००।- मध्ये रू.९,८५,०५०।- अर्थात १९.७०% रकमको मात्र स्रोत खुलेको र उक्त	९,८५,०००	८५,००,०००

						जग्गामा घर निर्माण गर्दा भएको खर्च रू.१६,२६,०००।- को पुरै स्रोत पुगेको नदेखिएकोले उक्त बिक्री मुल्य मध्ये जग्गाको बिक्री मुल्य रू.५०,००,०००।- को १९.७०% र घरको पुरा मुल्यलाई आयमा गणना गरिएको		
					२५	प्रतिवादी रुबी जि.सी.को नाममा रहेको जिल्ला काठमाडौ चाँगुनारायण ७ स्थित साबिक कित्ता नं. ६११ बाट कि.नं. ११०५ को जग्गा रू.२४,२०,०००।- मा बिक्री गरेको देखिएता पनि उक्त जग्गा मिति २०६५/१२/०७ मा रू.१०,००,०००।- मा खरिद गर्दा भएको खर्च मध्ये रू.२,५५,१५५।६३ अर्थात २५.५२% रकमको मात्र स्रोत पुगेको देखिएकोले बिक्री मुल्यको सोही प्रतिशतलाई मात्र आयमा गणना गरिएको	६,१७,५८४	२४,२०,०००
					२६	प्रतिवादी रुबी जि.सि.को नाममा रहेको जिल्ला काठमाडौ चागुनारायण ७ क स्थित कित्ता नं. ११०७ (साबिक कि.नं. ६११) को जग्गा सुभद्रा अधिकारीलाई रू.४२,००,०००।- मा बिक्री गरेको देखिएता पनि उक्त जग्गा मिति २०६५/१२/०७ मा रू.१०,००,०००।- मा खरिद गर्दा भएको खर्च मध्ये रू.२,५५,१५५।६३ अर्थात २५.५२% रकमको मात्र स्रोत पुगेको देखिएकोले	१०,७१,८४०	४२,००,०००

	बिक्री मुल्यको सोही प्रतिशतलाई मात्र आयमा गणना गरिएको		
२७	प्रतिवादी रुबी जि.सि.को नाममा रहेको जिल्ला काठमाडौ चागुनारायण ७ क स्थित (साबिक कि.नं. ६११) कित्ता नं. ११०६ को जग्गा राधादेबी ढुंगानालाई रू.३२,००,०००।- मा बिक्री गरेको देखिएता पनि उक्त जग्गा मिति २०६५/१२/०७ मा रू.१०,००,०००।- मा खरिद गर्दा भएको खर्च मध्ये रू.२,५५,१५५।६३ अर्थात २५.५२% रकमको मात्र स्रोत पुगेको देखिएकोले बिक्री मुल्यको सोही प्रतिशतलाई मात्र आयमा गणना गरिएको	८,१६,६४०	३२,००,०००
२८	प्रतिवादी रुबी जि.सी.को नाममा रहेको जिल्ला काठमाडौ कपन ८ स्थित कित्ता नं. ५६२ (साबिक कि.नं. २८९) र कि.नं. ५६४ (साबिक कि.नं. २९०) को जग्गा रू.४०,००,०००।- मा बिक्री गरेको देखिएता पनि उक्त जग्गा मिति २०७०/०१/०८ मा रू.२०,२५,०००।- मा खरिद गर्दा भएको खर्च मध्ये रू.४,१७,११४.०३ अर्थात २०.६०% रकमको मात्र स्रोत पुगेको देखिएकोले बिक्री रकमको सोही प्रतिशतलाई आयमा गणना गरिएको	८,२४,०००	४०,००,०००
२९	प्रतिवादी हेम राज बिष्ट र दुर्गा भुजेलको संयुक्त नाममा रहेको जिल्ला कास्की ग्यारजाती १ स्थित कित्ता नं.	१,५८,५५०	५,००,०००

	१०८० र १०८१ को जग्गा मध्ये आफ्नो भागको जग्गा दुर्गा भुजेललाई नै रू.५,००,०००।- बिक्रि भएको देखिएता पनि उक्त जग्गा मिति २०७२/०१/०६ मा खरिद गर्दा भएको खर्च रू.५०,०००।- मध्ये रू.१५,८५६।५३ अर्थात ३१.७१% को मात्र स्रोत खुलेकोले बिक्री मुल्यको सोही प्रतिशतलाई मात्र आयमा गणना गरिएको		
३०	प्रतिवादी रुबी जि.सी.को नाममा रहेको जिल्ला काठमाडौ कपन ८ स्थित कित्ता नं. ५६३ (साबिक कि.नं. २८९) र कि.नं. ५६६ (साबिक कि.नं. २९०)को जग्गा रू. ४५,००,०००।- मा बिक्री गरेको देखिएता पनि उक्त जग्गा मिति २०७०/०१/०८ मा रू.२०,२५,०००।- मा खरिद गर्दा भएको खर्च मध्ये रू. ४,१७,११४.०३ अर्थात २०.६०% रकमको मात्र स्रोत पुगेको देखिएकोले बिक्री रकमको सोही प्रतिशतलाई आयमा गणना गरिएको	९,२७,०००	४५,००,०००
	जम्मा	**१,७४,८९,८५२।५०**	**७,०३,९२,५००**

- माथि तालिकामा आयोगबाट कायम गरिएको रकम रु. १,७४,८९,८५२।५० देखिन्छ भने अदालतबाट कायम भएको रकम रु. ७,०३,९२,५००।— देखिन्छ। यसरी, दुबै रकमको फरक रु. ५,२९,०२,६४७।५० देखिँदा सम्मानित विशेष अदालतबाट कायम गरिएको रकम रु. ७,०३,९२,५००।— त्रुटिपूर्ण छ।
- त्यसैगरी, प्रतिवादी रुबी जि.सी. र पुनम खड्का समेतको नाममा रहेको जिल्ला काठमाडौं, महाँकाल-६ स्थित कित्ता नं. २०१ क्षेत्रफल १६८.९ व.मि. को जग्गा र सोमा भएको घर समेत मिति २०७४/०४/२७ मा रु. ८०,००,०००।— मा बिक्री भएको तथ्य आरोपदावीको पृष्ठ १०१ सि.नं. ३५० मा स्वीकार गरेको तथा लिखतबाट समेत देखिएकोमा आरोपदावीको पृष्ठ १९ सि.नं. ५९ मा उक्त जग्गाको बिक्री मूल्य रु. ८,००,०००।— मात्र कायम गरेको हुँदा प्रतिवादीले बिक्री गरेको जग्गाको विवरण

					आरोपदावीको पृष्ठ १३-२० को बिक्री आयमा रु. ७२,००,०००।— थप गर्नुपर्ने देखिएको भनी सम्मानित विशेष अदालतबाट फैसला भएको देखिन्छ। आरोपपत्रको पृष्ठ १०१ मा मिति २०७१/०४/०१ देखि २०७७/०७/१७ सम्मको जाँच अवधि अन्तर्गत आय व्यय कायम गरिएको विषयहरुको अवधिगत तालिकाको सि.नं. ३५० मा रु. ८०,००,०००।— प्रतिवादीको आयमा समावेश भई आरोपपत्रको पृष्ठ १४३ मा मिति २०७१/०४/०१ गतेदेखि मिति २०७७/०७/१७ सम्मको आय व्ययको विश्लेषण खण्ड अन्तर्गत आयतर्फ विभिन्न जग्गाहरु बिक्रीबाट प्राप्त रु. ४,२७,६७,३४४।— र विभिन्न घरहरु बिक्रीबाट प्राप्त रु. ८,१४,११,५००।— गरी जम्मा रु. १२,४१,७८,८४४।— आयमा गणना गरिएको देखिन्छ। उक्त अवधिमा उक्त आय रकम रु. १२,४१,७८,८४४।— भित्र नै कि.नं. २०१ को जग्गा बिक्रीबाट प्राप्त रु. ८०,००,०००।— समेत प्रतिवादीको आयमा गणना गरिएको तथ्य स्पष्ट भएको अवस्थामा सम्मानित विशेष अदालतबाट प्रतिवादीको आयमा थप गरिएको रकम रु. ७२,००,०००।— दोहोरो गणना हुने गरी भएको फैसला सो हदसम्म त्रुटिपूर्ण छ। ▪ आयोगबाट प्रेम बहादुर तमाङ, गोपालमान राजवहाक र प्रतिवादी रुबी जि.सी. समेत ३ जनाको नाममा रहेको जिल्ला काठमाडौं, महाँकाल-३ स्थित कित्ता नं. ३८१ क्षेत्रफल १३५.१० व.मि. जग्गा र सोमा निर्माण भएको घर समेत बिक्रीबाट रु. ४३,१६,०००।— प्रतिवादीको आयमा कायम गरिएकोमा सम्मानित विशेष अदालतबाट उक्त कित्ता नं. ३८१ को जग्गा र सोमा निर्माण भएको घर समेतको बिक्री मूल्य रु. ६४,७४,०००।— कायम गरी भएको फैसला अन्यथा पुष्टि हुने अवस्था नदेखिँदा पुनरावेदक/वादीको जिकिर रहेको छैन। ▪ त्यसैगरी, आयोगबाट प्रतिवादी रुबी जि.सी. र गोपालमान राजवहाक समेतको नाममा रहेको जिल्ला काठमाडौं, महाँकाल-९ स्थित कित्ता नं. ४६ क्षे.फ. १२७.२ व.मि. को जग्गा र सोमा बनेको घर समेत बिक्रीबाट प्राप्त रु. ७१,४३,५००।— प्रतिवादीको आयमा कायम गरिएकोमा सम्मानित विशेष अदालतबाट उक्त कित्ता नं. ४६ को जग्गा र सोमा बनेको घर समेतको बिक्री मूल्य रु. ७८,५०,०००।— कायम गरी भएको फैसला अन्यथा पुष्टि हुने अवस्था नदेखिँदा पुनरावेदक/वादीको जिकिर रहेको छैन। ▪ यसरी, आयोगबाट यस शीर्षकमा रु. १४,१०,२५,८१२।५० कायम गरिएकोमा सम्मानित विशेष अदालतबाट कित्ता नं. ३८१ को जग्गा र सोमा निर्माण भएको घर समेतको हकमा कायम भएको बिक्री मूल्य रु. ६४,७४,०००।— र कित्ता नं. ४६ को जग्गा र सोमा बनेको घर समेतको हकमा कायम भएको बिक्री मूल्य रु. ७८,५०,०००।— गणना गर्दा जम्मा रु. १४,३८,९०,३१२।५० प्रतिवादीको आयमा कायम हुने देखिन्छ। (आ)सम्मानित विशेष अदालतबाट **प्रतिवादी हेमराज विष्टले सार्वजनिक सेवामा रहँदा प्राप्त गरेको विभिन्न भत्ता तथा पुरस्कार रकम** रु. १९,७६,२५५।— र **घर बहाल रकम** रु. १८,६१,८९३।— प्रतिवादीको आयमा कायम गरिएकोमा पुनरावेदक/वादीको अन्यथा जिकिर रहेको छैन। (इ) आयोगबाट गणना नगरिएका तर प्रतिवादीले जिकिर लिएका आय शीर्षकहरुको सम्बन्धमा, मिसिल संलग्न आधार कारण र प्रमाणहरुबाट सम्मानित विशेष अदालतबाट **बैंक ब्याज** रु. १४,९१,३८९।३६; **दान दक्षिणा टिकाटालो** रु. ३,००,०००।— र **सविना आलेले दिएको बैना रकम** रु. ४०,००,०००।— प्रतिवादीको आयमा कायम गरिएकोमा पुनरावेदक/वादीको अन्यथा जिकिर रहेको छैन। प्रस्तुत मुद्दामा आयोगबाट **रु. ६,८७,५७,०८०।६० (अक्षरेपि छ करोड सतासी लाख सन्ताउन्न हजार असी र पैसा साठी मात्र)** बिगो कायम गरिएकोमा माथि विवेचित आधार, कारण र मिसिल संलग्न

					प्रमाणहरुबाट आयोगको मागदावी तथा जिकिर, प्रतिवादीको जिकिर र सम्मानित विशेष अदालतको मूल्याङ्कन समेतका आधारमा प्रतिवादीले जम्मा **रु. ४,३१,९२,४८७।९२ (अक्षरेपि चार करोड एकतिस लाख बयानब्बे हजार चार सय सतासी र पैसा बयानब्बे)** बराबरको सम्पत्ति गैरकानुनी रुपमा आर्जन गरेको पुष्टि भएको देखिन्छ। अतः माथि विवेचित आधार, कारण र मिसिल संलग्न प्रमाणहरुबाट आयोगले कायम गरेको प्रतिवादी हेमराज विष्टको जाँच अवधिको समग्र व्यय जम्मा **रु. २२६६।२६८,०४,७०, (अक्षरेपि बाईस करोड सत्तरी लाख चार हजार दुई सय अडसाठ्ठी र पैसा छयसाठ्ठी मात्र)** र जाँच अवधिको समग्र वैधानिक आय **रु. १८७४।७८०,११,३८, (अक्षरेपि अठार करोड अडतिस लाख एघार हजार सात सय असी र पैसा चौहत्तर मात्र)** देखिएकोले निज प्रतिवादीले **रु. ४ ९२।४८७,९२,३१,(अक्षरेपि चार करोड एकतिस लाख बयानब्बे हजार चार सय सतासी र पैसा बयानब्बे)** बराबरको सम्पत्ति गैरकानुनी रुपमा आर्जन गरेको पुष्टि भएको देखिन्छ। सम्मानित विशेष अदालतबाट वादी दावी नपुग्ने ठहर गरी भएको फैसला सो हदसम्म त्रुटिपूर्ण रहेकोले उक्त त्रुटिपूर्ण फैसला बदर गरी प्रस्तुत पुनरावेदन जिकिर बमोजिम प्रतिवादी हेमराज विष्टले गैरकानुनी रुपमा सम्पत्ति आर्जन गरी अर्का प्रतिवादी रुबी जि.सी. विष्टको नाममा उक्त गैरकानुनी रुपमा आर्जन गरेको सम्पत्ति राखी भ्रष्टाचार गरेको ठहर गरी आयोगको मागदावी तथा पुनरावेदन जिकिर बमोजिम सजाय गरी सम्पत्ति जफत गरी पाउन मागदाबी रहेको।